

חקרי חור סימון

המקבל אותם במעוה במקום אחר שבה מוכנים שם
בצח עשיית העסק ואף שאין לו סך שמקבל עזה
מראובן אך שלא יהא בעודף כך מרובה . כ"ז ב"א
יזכור לשון הלואה או פרע'ן אוף לשון מקח וממכר
או לכהות לשון חן ל"י וכו' . שאלו מוכנע שמקום לו
יהיה מוכנע שאינו יוצא צעיר המקבל כך כנעת
מראובן או לכהות ממן אחר ולא ה"א היתר במור
ובג' דרכים אלו אין היתר ע"ס . והשיב נכדי ע"ו
דנעירינו נהגו לשאח ולתח בג' . בעסק זה בלשון חסד
ולא בלשון הלואה והביא מ"ס ב"ק ל"ח מ"א ק"ה
ו"ל ובג' ל"הא שאין הענין בלשון מקח וממכר ע"ס
אפשר במדבר על שאלו מעיר לארסו יצ"א : שבעין
הענין מחסרין ידיעה בלשון הלואה לא שאף לדברי
מהר"י הלי הכר ב' הענינים אחרים כדי להתי' דנעי'
שיהיה ללוה במקום אחר מעט חס ג"כ יתכן לה זור
כל שיש לו כרתי ממנו שקבל נח חנאי הג' דנעין
עכ"ס שלא יכרע ממין המעוה שקבל אלא דאפ"ס אין
נל להחיר לכהות כמ"ס הרב הססיד בס' הזכרונות
בפ"ו דמ"ד בעסק הפוליצה דהוי ריבית קצצה והביא
מ"ס ב"ק ל"ח בעסקוס דנו' דאין נל להחיר בזה
אח"ל .

ואני אימר דמ"ס דנעירינו נהגו לעשות עסק
בלשון מקח ולא בלשון הלואה והשיב למ"ס
אני כה"י קנ"ה שאין ענין הענין בלשון מקח אין זה
נחלק דבפ"י כחב מהר"י הלי דכדי להחיר צעיר שלא
יזכיר לשון הלואה או פרע'ן אלא בלשון מקח והרי
בלשון הכלוא דבסי' קנ"ה כחב בלשון פרע'ן וכן
כחב בקאלס דנ"ל הרי דאין לשון מוכר . וזר מן
דין הרי בעסק הפוליצה עכ"ס אין לעשות בלשון
מוכר אלא בלשון חן ל"י . דהוי דרך
אמצעי למכר והלואה דשייך לתרוייהו למכר והלואה
ואלו הרב מהר"י הלי החר בלשון חן ל"י והוה הפך
דעת הרמ"ס שהביא הפ"ד סי' קנ"ד בלשון חן ל"י
דוק' מהני בשולחני לאורחיה דהכי אכל באיניס אחרי'
אס"ר עד דאמר לו דרך מקח וממכר ועס אס"ר כחב
שם דמדברי החס' והר"ס נראה שחולקים על הרמ"ס
כבר הביאתי שם במקום הנו' מ"ס הרב בני יעקב ד"ס
דל"ת דבלתי להרמ"ס וכו' דעת הרב ש"ך כמ"ס שם
וא"כ מה חשובה היא זאת מהר"י הלי מחיר בתן ל"י
ואני כחבתי לאסור מדברי הרב הס הכך דברי הרמ"ס
ולא יסיה הדבר ספק ספק חסד להחמיר . גח מ"ס
דלעס בני דנעי' . ביהא ללוה מעט במקום אחר
יתכן להחיר בג"ל כל שיש לו מעט מזה המין יכול
המלוה להלוות לו גם זה לא יתקשה הרי בג"ל הסליח'
והפרע'ן הוא צעיר אומיר והרי מה שניתן ה"ל ג'
למאה י"ח הוא מפני שאין לו מעט מזומנים ואם
היה לו החצי מהפוליצה שקבל היה מספיק א' והצי
ליאה וכיון שנחרזה בג' למאה זה נר' שאין לו מעט
גם מ"ס לחנאי הג' דעכ"פ צריך שלא יפרע
ממין המעט שקבל . גם זה אפשר לחקן
גם זה ליתיה בחקנהא שכבר ביארחי שם בשפרי
הק"ל גם הראב"ד דעימיה לא התירו בזה כי אף
בנחמייב בעת שקבל המעוה לחת במכנע אחד שאין
דמי ומקם יחמיר משא"כ בג"ל דכ"י - :ן :מס גשארנו
ההוהיק להראב"ד בזה והס הרמב"ן ומיעיזים לכל
שאין בורע וז' מנעת כהינס גופייה ה"י ר"ק

א"ה אחיו יקטן דוד הוא הקטן אהסמ"ר נראין
הדברי' בדברי מהרי"ט במקומו דלא ברובה
על החרזה הוא דמספיק ל"י אי בעינן טענה אלא בכל
מין חוקה דאינס בג' הקרקע מספיק ל"י אי בעינן
טענה כמו בגוף הקרקע וכמחבאר בסי' קי"ד ושפיר
הוי ס"ס המחספך וכמ"ס הרב בני חיי משא"כ בס"ס
של הרב מר אהיו ז"ל וכמו שירא' הרוואה ועל מאי
דערט וכחב ליכב מה שהקציח על הגאון מ"א ו"ל
אין לי פה להשיב לסחור ח"ו מה כנעה כי אותה אני
מקדש והקדש נעים יע יין בכל מש"ל בסי' א' ואח
אשר יבהר יקריב אליו וחו למ"מ

סימון

(חשו' זו הנה באה ונתיחה בס' הבירר סמיכה
להייס סי' ד' הנדפס לרב אהאי גאון ה"ק עלם הייס
ומלך נר"ו כיע"ס

שאלה

ר' היה משרה במכס ובכלל שירותו
הוא שעל ידו יקבץ כל ממון מן
ההייבים למוכס ויען שהמכס צריך לפרוט דמי המכס
שלקח מאת המלך ולשלוח בכל הדם המעוה לעיר
קיסטא יע"א ולפנמיס בא ראובן הנו' במזר ובחצק
כאילו יכול לגבות מההייבים למוכס וצריך הוא עכ"פ
לשלוח מעט לקיסטא ה"לך ראובן הנו' אצל המעין
ואומר לו ביהן לו בדרך הלואה סך מה דרך פוליצה
דהיינו שכותב שמעין להצירו שנקיטא שיפרע בעד
המוכס סך מה והוא כאן קבלס מראובן ואח"ך בהמכר
כ"י ימים או עשרים משלס ראובן למעטין וזה העסק
של הפוליצה נעשה בדרך מקח וממכר ונוהג לו ריוח
ב' או ג' למאה ולפעמים הוא להכפך שהוא על
ויזרד וכל הריוח הנו' נוחן ראובן לש' מממונו בלתי
ידיעת המוכס ואף אם ראה יודע המוכס עכ"ס אין
המוכס משלס כל"ס בריוח הזה וראובן היותו משרה
שם ויש לו חשלת בעניינים אחרים וכל פירנסתו הוא
משם ה"א מוכרס להספיל בזה ולישא וליתן על ידו
כל הכנסה והתאה מממון המכס וגמשך עסק זה בין
ראובן וז' ימים רבים ונאלו ונחנו בדבר זה הרבה .
ועהה לפא"ל הביע אם יש בזה צד ריבית אחר שכבר
נחפסט המנהג דנעירינו זאת בין האחרים בעסק זה
של הפוליצה ולהרויח כנו' בין ישראל עם ישראל ואף
אם חמ"ל דיש צד לאסור מה להכ לעשות על מה
שכבר לקח ש' ריוח מעסק זה וגם ר' אזיל ותודה
שמוחל לו מחילה גמורה מלב ומנפש אי מהני המה'
הנו' לאסור ריבית שכבר לקח . גם יודיענו אם ימצא
צד חקנה וזכות להחיר בעסק זה של הפוליצה האמור
מכאן ולהבא יען שכבר נחפסט הדבר להחיר בין
הסגרים מזה כמה שנים . על הכל יודיענו המורה
משפט דין לאסורו ויצא הנמ"ס

חשובה

על שאלה זאת ראיתי והנה מנורת
הא"ר הכיב עליה רחמיא לנכסאי
נכדי בן צחי בהגב הסלס והכולל עזוס ורצ כמה"ר
הייס על העולג נר"ו ואחוק דינא הילה פני טאעמ ד
על רצי קריתו אם אני מכניס לדבריו וכחב תה בן
ירצה חע"ע שאני מוכנע מכמה דדדים כנני בא
להכניס בן דן קצרה דהאריך הין לי כנאי . ראשית
דנריו הביא חס' מהר"י רלוי ארי' כל ה"ז סי'

חקרי חירור סימא לב מ"ב לא

וכר

הויק צה הא נמי ל"מ שגס הריב"ל לא
החיר אלזא כסידענו שמהנהג הוקצע
צרבס היה מחיר או סידענו שחממי המקס גנו
דעתא אחר דעת המחיר משא"ל בנ"ל ובר מן דין
ל"ל שאין המנהג מועיל במחלוקת פוסקים כ"ל במנהג
סידענו שחפאט מומן ברבנים הקדמונים שהיה
בידם כח להכריע במחלוקת הראשונים אבל בדורותי'
פנתמעטו הלצבות ואין בנו כח להכריע כי איסלפסוק
הלכה ע"פ הרוב ובס' שקול להחמיר וא"ל אם ראינו
המנהג להחיר ובאנו לומר סידענו בו חממי העיר ולא
מיחו אף שרבו הפוס' לאסור אין לנו לדון אלזא שלא
נגלו להם כל דעת האחרים והשנו שרבו המחמירים
וכל כי האי הו"ל מנהג בטעות דאינו מנהג א כ"ג
בזמנינו שזכינו בימינו שנדפסו תורחם של ראשונים
שדורות שלפנינו לא זכו בזה א ועל הכל שכל
מנהג שאינו קבוע ברוב בני הציר כי אם ציבורים
סומרים מנ"ל סידענו בדבר רבני העיר ולא מיהו
אימא שלא ידעו בו ראיה דמשכנהא האסורה כתב
הרמב"ם דהולכין אחר המנהג הרי דמשכנהא מנהג
שלא מדעת חכמים א והיחר הרדב"ז ומח"ל מונסין
והרש"ך דה"ל באבק ריבית דרבנן דמסני גס כס"ג
אבל במחלוקת פוסקים בשל תורה איס"ן דלזא מהני
וכ"ס למה שאני סביר לעיקר דאפן חר' להחמיר
הוא מד"ל שכן הוא דעת רוב הפוסקים כמו שביארת
בחקרי לב חיר"ל ח"א סימן קי"ט ע"ש באורך א כי
ע"כ איני רואה מוס הסד היחר כלל

עור

כתב ה"ה הפוסק שיש לזרז ולהחמיר
ממ"ס בנ"מ דא"ס שרי ליה לאיניס
למיחר להצריה הילך ד' וזני ואזציה לפלניא דלזא
אצרה חורה לא ריבית הבאה מלוה ללהלס ובסוקו
כן הרי"ף והרא"ש וטוב"ע סי' ק"ט וא"כ ה"ן ראובן
אם שחממי במכס אחר לשמעון חליה למכס כ"כ
מעוט ואני אחן לך כך וכך דינרים דאפילו במלוה
לגוי נאמר דין זה דשרי כמ"ס הג'מ' בשם מהר"ם
בפ"ה מס' מלוה לא דסיים על זה לא דנריך עכ"פ
שאם לא יסאו ויתנו בקבלת המעות ובפרעון על שום
אלזא דוקא על שם המוכס וגם שלא יתחייב בחיוב
החובות לשמעון וזה דבר קשה מן סגמנע לכשיהיו
יכולים לקיים כל התנאים הללו אח"ד

ולרידי

חוי שטעם זה שריר וקיים להחמיר
בנ"ד דאע"פ שפרע ראובן גס חוב
הלואח המוכס הרי אינו פורע משלו אלזא ממס שגוב'
מהלועזים מהמכס שחייבין למ' ועם שכתב הרשב"א
בה' להאי סוגי' דב"מ דבעי' שלא יסיה הנותן הריבית
משועבד לחוב ע"ס הרי מעולם אינו שאל המלו' ע"צו'
מר' על החוב שידוע הוא שכל נכסי המוכס הם ביד
ר' שעי' בגובה כל מה שחייבין העולם למוכס ואין
עיקר ההלואה כי אם למוכס ומ"ס שצריך שלא יסאו
ויחן בקבלת המעות בו ואיני רואה מנז זה קוראיסו'
שהרי קי"ל בשי"ד סי' קט"ט נכרי שאמר ליסר' לו'
לי מעיח מיסר' ברבית כתב ה"ג וראב"ן שמוחר
המלוה ליקח ברבית מיד ישראל השליח א
אע"פ שאין עליהם לגוי ועשה שלוחו של המלוה
לסליך לו מעותיו ולהביא לו משכנו וכחכ סרב ב"י
ומדברי הר' גראס דנלא משכן נתי שרי ה"ג שכתב
ומיחו

ומחי תיחי להחיר בזה בשל חורה והעיקר כמו שאמר
בכל זה בס' הזכרונות וזמנו שסעלחי סס בחק"ל
כתב ה"ה הפוסק שיש להחיר מנז המנהג
בכד כשט המנהג בין הסומרים להחיר
וכביא ראיה מהרדב"ז ומח"ל מונסין והרש"ך ח"ג
סי' ז' בהחר עסק הקמיו"ס הביא דבריהם הכנ"הג
י"ד סי' קע"ג סג"י חות ל"ד דכגון לא מנהג מבטל
הלכה וכן שיש לדחות דה"ל באיסור' אצק ריבית דרבנן
אבל צריבית של חורה י"ל מנהג בטעות הוא והביא
לזה הס' שני חיי חיר"ל ס"א קצ"ו שכתב כיון דמטעם
מנהג הוא אין להלק בין הלכה מד"ל לה' מד"ס ע"ש
אלזא דלא סמך להחיר בזה כיון שסיים בחשו' כנ"הג
ע"ז ומ"מ איני מחליט שמאמר להחיר' אם לא שישכמו
עמי בעלי ההוראה ע"ס אח"ד ואני אומר דבדולחי
אין להחיר בנ"ד בס' של חורה ורובא לאיסור מטעם
פנהג מבטל הלכה דק' בדברי הכנה"ג שהרי במנהג
מבטל הלכה כחבו דאינו לא במנהג ותיקין שעמדו
והיקנו להנהיג כן אבל בלא"ה אינו מנהג וכן פסקו
רוב הפוס' וכמעט כולם וכבר הביא דבריהם הכנס'
בגד"ל ח"מ סי' ר"א ועם שהביא סס צנת פוסקים
דהולק' ע"ז דלא בעי' מנהג ותיקין כבר עמדתי על
דבריו בחק"ל א"ה ע"ס מ"ה והעליתי דל"מ דפלגי
ע"ז ע"ס ואם זה אמרו בממון הקל ק"ו להחיר איסור
ריבית משום מנהג ובנ"מ ד"ע אמרו ונהגו בני כופר'
אגרא בטע משיכה פגרא בטעת טבירה אלו במנהגא
נזליא מילחא ע"ס ועם שביארת סס בחק"ל דבמנהג
הסומרים לא בעי' מנהג ותיקין כמ"ס הרשב"א ח"ב
סי' רס"ח והריב"ש סי' קכ"ח אין זה לא בממון הקל
אבל להחיר איסור' מהי תיחי כיון שאין בני חורה
וכן יש להוכיח ממה שכתב הרמב"ם בפ"ו מה' מלוה
כ"ה המטכונה הו' איסורא היא ואצק ריבית כו' והאי'
וכוא אצק ריבית הולכין אחר המנהג ע"ש א הנה
מבואר דצריבית של חורה לא מהני מנהג וכו"ל אין
זה לא באיסור' מוסכס דבדרבנן מהני מנהג ולא בשל
חור' אבל במחלוקת פוסקים י"ל דמהני המנהג גס
בשל חורה אי מהא כבר ראיתי בח' משאח משה חיר"ד
סי' י"ז שהאריך להוכיח דבמחלוקת פוס' בדרבנן מהני
המנהג ולא בשל חורה

והנה

אמח שיש מקום לדון בגס במחלוקת
פוסקים בשל חור' מסני המנהג ממ"ס
הר"ן בנ"ב דקמ"ד גבי מ"ס מקום שנסגו להפוי' קי'
הביא דבריו בש"מ לרב בצלאל וו"ל דכי אמרי' מנהג
מבטל ה' א הכ"מ כגון שהחנו עליו זא"ה
במעמדן אבל מנהגו' אנטי העיר מעמדן לא מבטל ה'
אלזא דבהלכה רופפת אולי' בחרי' ומאי לחלי חורח קי'
במנהגא ה"ט משום דמספק"ל בקידושין או לטיבועין
גומחו או לא וכיון דספיקא הוא במנהג כל דהוא
פני לאכדועי ע"ס א ואי בס' בעיא דלא איבטיעא
מהני המנהג בלי ותיקים א כ"ס דמהני במחלוקת
פוסקים ועם שיש לדחות חינוח דמהני המנהג כה"ג
בממון הקל לזד אבל להחיר איסור ספק חורח מנ"ל
אי מהא אף אני אביא מ"ס הריב"ש בסי' רנ"ו וו"ל
ואם היה הדבר בזה מחלוקת קדום בין החכמים זה
אומר וזה מחיר ועשו כדברי האחד להקל מפני שהיה
רבם או שחממי המקום גנו ואחר דעתו בכגון זה
מני יריס איהם על מנהגם כו' ע"ש

חקרי חזון סימון רב מב

ומיכו בנ"מ נשאין האחריות המלוה על המלוה כגון שהדיעו שנקרי פ' בו' מלוה ממנו כו' ע"ש והרי הפול' כחוב על שם המוכס ושלוחו של המוכס הוא שגובה המעות נקוטטא והרי לא כאל המלוה שום ערבות מר' וא"כ למאי נישא לה בגס התנאים טכאב העור בסי' ק"ס כולם נחקיימו בנ"ד

וגם

מנח אחר ים להחיר בנ"ד דק"ל בנ"ד סימן קס"ט גוי טעם לישראל אפטרופא על נכסיו מותר ללוות ממנו בריבית משום מראי' העין ל"כא טכאב כחב הר"ן הביאו הב"י דקלא איח ליה וגם דכ"ע ידעי שהוא משרת במוכס וגם לאומנחו בנ"ך כמ"ס בעל התרומות וחלמידי הרשב"א הביא הב"י דבריהם גם ומינה נראה דאם הוצרך לפעמי' ללוות בריבית דברי לישראל להל"ה לו ע"י ית"ל שהוא אפטר' כל גוי ומלבד כל זה עיקר דריין ה"ה הפוסק דדמי ב"ד למקבל מנה בלאן וסיכרע במקום אחר בדרך כוליצה מאה וגלס טכאב בג' הזכרונות דהוי ריבית גמר ב"כ בח' אינו כל הט"ו ובח' ק"ל א בו ובח' מכה לודד וגם אני הסכמתי על זה בהק"ל ח"מ סי' קנ"ה ואנכי הוואה דוא דמי אהדלי ואין בנ"ד ריבית כלל דאין ס' להסחפק בנ"ד לזד רביח כ"א אם שותף שמעון נהן רע' הפוליצה למוכס קודם שפרע רא"ן ללמעון דבכ"ג איכא אגר נכד והוי ריבית גמור' וזה אינו שהרי כחב בשאלה דמעט שולקה הפוליצה עד שיפרע רא"ן אינו עובר לא ע"ו ימים ולמרהב' י' יום והרי הר"ן שמי"ך הפוליצה מחשכנ' בדרך עד שיגיע הפוליצה לזוהף שמעון כמו עשר ימים ודרך הפוליצה ככזה דמעט מיראה הפוליצה לשמעון אגר עובר כ"ו ימים הייב לפרע למוכס הגדול טכאבטא הגעט טכאב בפוליצה נמצא לפ"ו טקודס שיפרע טוח' שמעון הפוליצה כבר נפרע שמעון דמי הפוליצה מר' ואכ"ן מה רביח טייך בים דאין כאן אגר נטר' וכ"ח אכתי בלאו למחלוקת ר"א ורבנן אי דבר הגורם למרון אי כממון דמי או לא כממון דמי' דלמ"ד דנ"ה הו"ר נממן כממון דמי' א"כ הלא בנ"ד רעת נקבל הפוליצה ממון גמור' הוי דעל ידי כנוליצה גובה הניעית בקושטא ולר"ס כממון דמי כמ"ס ב' נעית דנ"ב ובפ"ק דפסח' ד"ס זה אינו שהרי בנ"קד"ח גבי טורף טעורו של חבירו פטור אסיק הש"ס דאפי' לר"ס דכבר דבר הגורם לממון כממון היינו דבר טעיקרו ממון בדבר שאין עיקרו ממון מי אמר נמצא דכ"ר הכ' ל"ה לכ"ע אינו ממון וכ"ח הרי אן קי"ל בטורף שטר הבירו דהייב דק"ל כר"מ דלאין דינא דגדמי אי מהא הרי כחבו החוס' ו"ל והרא"ש ובה"מ סמנ' שפ"ו שאין זה אלא קנס טקנסו הכתים צמידי דשריח וזה לא טייך בנ"ד ועס שהרמב"ן בקנ"ה דינא דנרחי כחב דמד"ח הייב הלוח בנ"ד רב' החולקים עיי' דאינו אלא קנס דרבנן כמו שהאריך להוכיח בן הרב ט"ך סימן שפ"ו ס"ק א' ע"ש ובריבית דמיירי לאיסור הוי הא קי"ל אחרי רבים להטות וא"כ איס' רביח ליכא בנ"ד

ורנה

אמת להראב"ד והרשב"א דס"ל דמאך דדאין דינא דגרמי היינו דס"ל כר"ס דבר הגורם לממון כממון וכיון דמהייבי בטורף שטר גבירו כ"מ טכאב בדבר שאין עיקרו ממון גורם לממון כממון דמי ונדלדו ים מקיט לאס' בנ"ד אלא בגס

בזה רבו החולקים על זה שהרמב"ם בפ"ב מה' גניצס והרמב"ן סס בקונט' ד"ד ורס"ל בנ"ק והרי"ף ורא"ש והטור פסקו דרבנן דדבר הגורם לממון לאו כממון דמי כמו שהביא הבנ"ה ס"מ סימן שפ"ו הג"ה א"ח אי' ע"ש ואכ"ן כ"ס בטכר דאין עיקרו ממון ומה גם דבדין ככירה טכרות אי הוי מד"ח אי דרבנן נחלקו הראשונים ודעת החוס' והרא"ש בנ"ד בע"ו טעלו דהוי דרבנן ונ"ן דעת הרמ"ם בנ"ב דקמ"ו מטעם דאין גיפי ממון וכ"כ הפוסקים בדעת הר"ף כמ"ס הט"ך סימן ס"ו בק"א ע"ש בנ"ך דרבנן דבדלים בנ"ד ללא חשיב ממון וגם טי"ל דכי נמי הוי מד"ח אין כאן אגר נטר' שהרי המוכס וראובן אין רצונם בממון נכאן כי אם בק שאל כדי שיפרעו למוכס הגדול ולא שוי להו הפוליצה בלאן מידי שאין נכנים בפוליצה כי אם בעז' הפריע' בקושטא וגם טי"ל דגם להרמב"ן דד"ד הוי מד"ח חייבו אינו אלא לגבי מניק אבל לגבי ריבית אה"ן דאינו ממון ואין להשיב דאין זה ענין לדבר הגורם לממון אלא דהוי טוב פספ' דאי בעי מוכר הפוליצה לאחר וכלל החזרה קי"ל טיב כסף ככסף גם זה אינו דא"כ חיקטי היכי איכא ת"ד בנ"ק בטורף שטר חבירו דפטור מטעם דדבר הגורם לממון לאו כממון דמי ומידי דטוב כסף מי איכא דל לפטור כי ע"כ ע"כ דטור לאו חשיב טוב כסף כי ין דאין עיקרו ממון וכי קונים שטר אינו אלא ממד דס"א דבר הגורם לממון ונס אינו בקי בדיני הפוליצה אי יכרה לאחר אי עזי לגביה ממנו דמי אמר אין לי עסק אלא במי טכאב הפוליצה בשמו

הלא

מעטם אלא נבא למה טהק"ה ס"ה הפוסק נר"ו לרביח טכר לקח שמעון מר' שאומר ראובן טכר מוחל לו אי מהני מחילה במק' איסור רביח והביא מחלוקת הראשונים בזה אי מהני מחיל' בריבית בזה טכר לקח וגם בזה טעמיד ליקח והביא דברי הסמ"ג לאורן קנ"ג טכאב הרמב"ם מתיר בזה' גם בריבית טעמיד ליקח וטכ"ן מדברי הרא"ש בנ"פ א"ו וטע"ד סי' ק"ס שהבינו בדעת הרמב"ם בן אלו דבריו' הנה גדע' הרמב"ם כתב ה"ה להב"ך והב"י כתב שגס הר"מ לא הוזר כי אם בריבית טכר לקח ב"כ מהרי"ק טור' י"ו וטלא דברי הראב"ד והסמ"ג שהבינו דברי הרמב"ם שלא כדרך' ולדידי גם הסמ"ג לא הבין בדעת הרמב"ן שמתיר דרבי' העתי' ליקח במחיל' גרידא כ"א במחילה וקנו מידו טכ"כ או טעמיד ליקח וקנו מידו דכי קי"ל מחילה אינה צריכה קנין הוא בזה טחח ידו ולא בעז' ליקח כמ"ס הבנ"ה בנ"ד סימן ק"ס הג"ה א"ח י' אך במחילה גריד על העמיד ליקח לא הים מי טהחיר ועס טיב לדין אגס דקנין לא ייעל דהוי קנין דבר' שלא בא לע"ה כמו טיב מחלוקת בזה הביא דבריהם הבנ"ה בנ"מ סי' רנ"א הגב"י א"ח ט"ל ע"ש אי מהא ל"ק שאין זה לא בזה' בו המוחל משא"כ בנ"ד ועיקר חזעלח הקיין טחוכיט כניחולסס מחסס ולא לטס ריבית' אבל מה טהציב שדרי' הרא"ש בנ"פ א"ו וטע"ד סי' ק"ס שהבינו דברי הרמב"ן והילקו הם דבריח טכר לקח מהני מחילה ולא בריבית טעמיד ליקח טדעטס להרמב"ם מתיר גם בריבית טעמיד ליקח לא ניהן ליכאב טכר עמדו רבני האחרונים טיב מהס שהבינו בדעת ס"א' וטע"ו דהרמב"ם

חקרי חידוד סימון לב לב לב

ולא על מה שהלכו משא"כ צריבית מאחורח שאות' בשביל מעותיך שהיו בשלוח אצלי ואינו מספיק לכיון לסחנה לחת צריבית אינו בחזקת דלף שביק היחר ואכיל איסור ומס' רשח העיבור ק"ל להס' צריבית דמהני מחיל' לריבית שלקח דאע"ג דק"ל מחילה אינה צריב' קנין ודיבור' שני הכל שאני לעבד מעשה שלקח צריבית וסא ק"ל שם בקידושין דנ"ט דלף אחי דיבור' ומבטל מעשה כי ע"כ לבטל המעשה שלקח ריבית היה צריך שיהיו לו הריבית ואח"ך יחננו לו וצ"י . (עמ"ס רב נהורא"י גאון עשרת החיים ער"ו שם בסי' ד' שהעלה בידו ה' ח' כ"ע"ט) ומ"מ איך יאמר גמירם שאוסר הר"י מויינא כי אם צריבית העמיד ליקח ולא על ריבית שלקח

והנה הרמב"ם הביא ראיה דמהני מחילה לריבית שלקח ממ"ס בפ' הגזול הגולנים ומלוה צריבית שהחזירו אין מקבליה מהן שהמחילה מועלת ע"כ וקראו עליי ערע' הלא המה הלח"מ שם ובחשו' בנימין זאב והכל"ג ביו"ד סי' ק"ס הג"הט אוח' כ"ב וכבר קדמם בסמ"ג לאוין קצ"ג דראיה זו ל"מ דק"ל הפקר ב"ד הפקר וחכמים הפקיעו ממון הריבית מנחן ה"ה מפני חקנת השנים ע"ט . וא"הת אין זה דחוי לראית הרמב"ם ו"ל שהרי בכמה דוכחי אמרי' כל המקדש אדעמא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקדושי מנייה נראה דוקא בקידושין דקידש על דעמס ובלא"ה אין כח בידם להפקיע א"ל שהחז"ר נב"ב דמ"ח ד"ה חנינה הכריחו ממ"ס בכתו' ובפ' האולח דאע"ג דלא קידש בדעתם יש כח בידם להפקיע והעלו דלא פליגי דאי קידשו כהונן אין כח בידם . לא מקידש בדעתם אבל קידש שלא כהונן בכה"ג יש כח בידם להפקיע ע"ט . וא"כ ה"י צריבית שריהט ע"א שלא כהונן שבעברו בלאוי דריבית וגדול עונו של מלוה יחזר מהלוה ואיך יפקירו ממון הלוה שיו' כה' בו המלוה ומצינו חוטא נסכר . ועוד דחנינה גבי קידושין דכי הפקיעו ממון התקדש אינן קידושין דהוי מקדש בגזל אבל צריבית אף בגזל ויהיב צריבית עבר בלאוי דריבית' ואיך נחקן בזה לאו דריבית ללוה ולמלוה . כי ע"כ הכריח הרמב"ם דמחילה צריבית מהני וצריך חקנת החכמים הים שימחול הלוה למלוה הריבית שלקח וע"י זה נחקן עון דריבית לשניהם אכן ראיתי לבעל התרומ' שער מ"ב ה"ד סי' ד' שצריך שהלוה ימחול למלוה אף ק"ק שלא נזכר זה בשום פוסק ועוד אש מח הלוה ושניהם בניס קאנים דלא בני מחיל' ניגסו מאי חקנתי' אף למ"ס בדעת הרמב"ם ו"ל אחי שפיר

עוד כתב הרב הפוסק למ"ס מה"י י"י שורא י"ו דמעילם לא כתב הרמב"ם להחזיר על העמיד ליקח במחילה ומחנה והפריז על התדה וכחב וחלילה לו לרבי' משה ולא לשום פוסק לומר כן וחמה עליו דאיך לא ראה מ"ס השמ"ג לאיין קצ"ג שהרמב"ם מחיר גם צריבית העמיד ליקח וגם הראב"ד בהשגות דעתו כן אחר' . ולדידי איני ר"א בדברי מהרי"ק שם הרגש ו"ל ואני אומר כי לא עלה על דעת הר"מ להחזיר ריבית ע"י מחילה ומחנה בכה"ג שאומר לו הלויני ואני אחרן לך כיון שאמר לו בחנאי הילוח לו דכה"ג אס' לכו"ע וחלילה לו להר"ם ולא לשום כוסק לומר כך עכ"ל . והאמת שלא נמצא מי שהחזיר בזה וכי כתבו הסמ"ג והראב"ד ו"ל שמתיר בזה

שהרמב"ם מחיר גם צריבית העמיד ליקח ויש סוברים שהרמב"ם מודה להר"ם צריבית העמיד ליקח ומה לי להאריך בזה . הכלל כלול בדבריהם וכשאני לעצמי יומר נ"ל שלא הבין הרא"ש בדעת הרמב"ם ו"ל שמתיר צריבית העמיד ליקח אלא טבאו דברי הרמב"ם סחומי' וגם יש צד שמחיר לגמרי כיון שכחב אין הוראה זו נכונה וסרי הט אסרו גם צריבית העמיד ליקח ועוד זאת החריר צריבית שכבר לקח דעבר בלאוי דריבית ע"י מחילה כ"ס צריבית העמיד ליקח דלא עבד איסור' ולכן כתב ויראה לי כו' שהכונה שאין זה הכרח דברי הסוברים העובדי האלמה מטוב לבנם מוחלי' הרבית כדי שימציאו ללוה ולא סחי' התורה וכונתו טבדאי גם הרמב"ם בזה יודה

והנה ראיתי להמרדכי בס"פ און' מהניא הוראה הגאונים שכחב הרמב"ם וסיים ככן פסק הר"י מויינא הלכה למעשה וראיתו ממ"ס הים שולח דורין בשביל מעותיו שהיו בטלות אצלו זהו רבית מאחורח והחס מחנה הוא דיהיב עכ"ל ולכא רה ק"ט מראים זו לכת המחירים וראיתי לה"ה סב סק ב"השיב לזה דאין זה ראיה כלל ועיקר' דהחס שאני דעמס הנחיתה אוח' בפי' שנוחן לה בשביל מעותיו דהיו בטלות אצלו אח"ך . ואני אפרש כונה הר"י מויינא שהוא צא להכריח דמחילה ומחנה צריבית העמיד ליקח אינו מועיל דאפי' נוחן מחנה על דהלוהו אחרת תורה וגלוי לכל שאינו מוחל ונוחן מהנה כל ריבית העמיד ליקח כי אם משום שהלוהו שכ"ג ממ"ס הרא"ש בב"מ דע"ג דכי משמע ממחני' דלא אחי' ריבית מאחורח אלא בדחת' בשביל מעותיך דהיו בשלוח אצלי היינו סיכא דשלח לו אחר שהחזיר לו משהיו אצל אם בשעת פרעון נוחן יוח' מיהוי צריבית אפי' בסחם עכ"ל ופסקו בש"ע ביו"ד סי' ק"ה ס"ד ט"מ ככל נוחן מחנה בסחם ולזה ממנו בשכר מה שהלוהו נוחן משא"כ בנחן אחר זמן הפרעון בסחם דהוי מחנה גמור' ולא על שהלוהו וא"כ כי החנה לחת ריבית וטוב א"ל הריבית שאני עמיד ליקח לך אני נוחן לשם מחנה שאסור' ע"כ ה"ט דגם מחנה אסור' ללוה לחת כל שאינו אחר הפרעון ולא החנה לחת ריבית דאי לא אסר הכחוב אלא לשם ריבית אבל לשם מחנה גרי למה אסרו בהחנה להח ריבית וטוב אחר איני נוחן לך משום ריבית אלא משום מחנה הכי ק"ל צריב' פ"ג דקידושין דנ"ט אחי דיבור' ומבטל דיבור' ה"נ אחי דיבור' שנוחן לשם מחנה ומבטל דיבור' שהחנה לחת משום ריבית אם לא כיון דהוי המחנה קידש הפרעון דייני' למחנה שנוחן על שהלוהו וגם זה אסור' ועל זה הביא ראיה ממ"ס בשלח דורון אחר הפרעון דאסור' אם אחר בשביל מעותיך כו' וסרי אחר הפרעון מחנה גמורם היא ומה בכך אי חלם המחנה על שהלוהו אלא ודאי שגם מחנה על שהלוהו נאסר ומינה למוחל ונוחן צריבית העמיד ליקח דכל דהוי קודם פרעון דיינינן בסחם דעל שהלוהו הוא שנוחן ואסור' מדינא וחז' ל"ק מכל דפריך ואחם חזקה דהבא להשיב על דברי הראשונים כמה צריך לעיין בדבר כדי להשיב בדיוק יש לישב להסוברים בגם במוחל ונוחן על ריבית העמיד ליקח דאין אנו דנים בדכביל שהלוהו נוחן כיון דק"ל בכל החורה לא שביק בהר' ואביל איסור' ונ"כ דייני' דמחנה גמורה נחן

במהלך ומחנה בריבית העתיד ליקח ביינו דהחנה
לחת ריבית בשכר שכלונו ועכשיו עקר לתנאים שאינו
נוח לו בשכר שכלונו אלא לשם מחנה גמור דהטעם
ללא שניק ביתו ואכיל איסור אכל מחנה בנחלי שילוחו
לא היה מי שהחיר וגם המצי"ט ח"א סי' נ"א כתב
ו"ל אכל היכא דגמר ונחן לשם מחנה אפילו לא
היה מלוה לו אע"ג דהמלוה לא היה מלווה אס לא
היה נוחן לו הוי ריבית דאורייתא כו' ע"ש הרי
דאפי' מחנה אפי"פ שלא ילכו אסיר מדרבנן גם מה
שחמם בדברי הבניין ואז ספר זה אינו מצי' אצלי
אך מה שהקטס בחשו' ב"ד הי"ד סי' פ"ה גמ"ס
שנפל בהרומות שער מ"ו ח"ד סי' ד' דעתו להחיר
מהילה ומחנה גם בריבית העתיד ליקח כזה אינו
שכר בדברי החור' שלא החיר כי אס בריבית שכר
לקח הדין עמו אך מה שהשיב על דברי הרב מחנה
אפרים ה' מלוה ולוה סי' יו"ד גמ"ס מהרא"ש הולק
להרמב"ם רואה אני שדבריו נכונים ויטריס למוצאי
דעת כי יחן המעיין את רוחו אליהם
גם ראיתי מה שהשיב למ"ס מהר"י הלוי סי'
נ"ג שחששו הריב"ש סי' ט"ז מוציא שמש'
דברי הרמב"ם גמ"ס ה"ה דאינו מחיר הרמב"ם ו"ל
במהלך כי אס בריבית שכר לקח ולא ריבית העתיד
ליקח טאין הכרח בדברי הריב"ש לזו האמח אחר
טאין הכרח בדברי הריב"ש לזו גם ראיתי מה שהשיב
בחשו' רש"ד סי' הי"ד סי' ס"ז שכתב דעת הראב"ד
ללא אסר במהילה ומחנה לא בריבית העתיד ליקח
ולא בריבית שכר לקח והכנה"ג ב"ד סי' ק"ס בהג'
ב"י אות ד' דזה דברי רש"ד דהראב"ד חומר גם
בריבית שכר לקח והשיב על שניהם דלא ראו עכתי'
הריב"ש לא לב"מ מוציא להדיא שאוסר הראב"ד ו"ל
במהילה גם בריבית שכר לקח ואין יד שגשג שחי'
הריב"ש לא אלו נדפסו מקורב ולא נדפסו בימיהם

גם ראיתי מה שהקטס דברי הראב"ד אהדרי
דהריב"ש לא הוצאו דבריו בש"מ לב"מ לד'
ס"א שכתב דהרמב"ם כתב דמהילה ללאחר כרעון מהני
וגם הגאונים כתב דלא מהני וכן דעת הראב"ד ו"ל
ודעת מורי כדעת הגאונים וסרי דעת הגאונים בפי'
כתב הרמב"ם בשם דאפי' בריבית לא מהני ביה
מהילה ואילו הראב"ד בפ"ה מה' מלוה ולוה ה"ג
כתב בהשגחה ו"ל אכל אי מהל לכו והדר חנעניהו
חו לא הדרי בריבית מאוח' ע"ש וסרי כתב הריב"ש לא
סדעח הראב"ד כדעת הגאונים והגאונים אסרו גם
בריבית של דבריהם וכמו כן הק' לה"ה שלא נרגס
בדברי הראב"ד אח"ל ולי ל"ק שלא כתב
הריב"ש לא בשמו לא בריבית של חור' דאח' שלקהו
מהני ביה מהילה להרמב"ם ולהגאונים לא מהני ושכן
דעת הראב"ד אכל אפי' דמה שהפריזו על המדה
לחמיר דלא מהני מהילה גם בריבית של דבריהם
אפי' דהראב"ד הולק עליהם דהרבנן מהני ביה
מהילה ולמה שהק' דברי הריב"ש בפי' גמ"ס בשמו
בג"מ נראה דחתי דברי הריב"ש לא אהדרי נר' בדברי'
כמ"ס ה' הפוס' נר' דהם שגי מהדורו מהדורא קמח'
ומהדורא נחרא ולענין הלכה העלה עיק' כדעת רוב
הפוס' דמהני מהיל' לריבית שכר לקח וכו' שם
גמורק ונצי אחר קי"ל בסך דברי מהר"י הלוי דרבו

במהלך עניו וכו' שבוט עיק' לדין אך לנאח ידי
שמים נ"ל דיוח' טוב שיחוי' בריבית ללוה והלוה
יתנהו למלוה במחנה גמורה אך הנד החר שכת' דאס
לא טיפדו חטבונותי' וסוף שמשון מראובן קרן וריית
ואוח' אס ירצה למחול דעדין לא באו לידו בחירת
ריבית לב"ע מהני שכן מדברי רש"ס שכת' דע"כ
לא אסרו הגאונים לא כשנאו ליד המלוה באיסורא
אכל בנ"ל שלא באו לידו בחורח ריבית אלא בחורח
הזב פבוט שיכול לחמו' ע"ס אין זה כלום ו דאס כן
חיקטי איך אסרו הגאונים מחי' ומחנה בריבית
דעתיד ליקח הרי לא באו לידו כלל לא ודאי לכל
שהחנו לתח רבית אין היחר כלל וסאני נדון רש"ד
דבאו לידו בחורח חי

עור

כתב ה"ה והביא בשם סאלח יעבץ ח"א
סי' קמ"ו דמחי' בלב מהני ואס אוב חור'
ונפרע קרי' בעיני להקרא גולן וכתב דדבר זה נפתח
בגדולי ה' מהר"ם מינץ ורש"ל הביא דבריהם הר'
חידושי הגרסוני ח"מ לסי' י"ב והר' חשן שלמה
הגהת הטו' אות יו' שכתבו דאס מחל לחזירו בלב
הוי מחי' ואס חור' ונפרע ממנו הוי גול' ע"ש וסוב
הביא מאי דק"ל על דבריהם בחק"ל ח"מ ח"א סי' ו'
מ"מ הריב"ש לא בחי' לב"מ לז"ל שכתב דאיך נאמר
דמסתמא מחל דקי"ל דברים שבלב אינן דברים כו'
וה"ע ע"ש וסו' הביא ראיה לדין זה ממ"ס בב"ב
דפ"ה ומדברי הראשונים שם ולעיקר קושיתי מדברי
הריב"ש לא כתב ליש' דאפי' כל לגבי דין דלא ידעינן
מה שבלב כל אדם דודאי אין להוסיפו בדיינים כל
שלא ראינו שמתל צרס דין של הרבנים מהר"ם ורש"ל
הוא לגבי ירא שמים אס מחל בלבו אס חור' בו ונפר'
ממנו הוי גול' גמור' ועל הראיה שכתבתי מהכחה כ"ה
שנים ולא חנעה כתו' דמסתמא מחלה וסו' דחיתי ראיה
זו הנה רש"ל בענין מ"ה הביא ראיה זו דמהילה
בלב הוי מחי' אח"ל

ואני

אומר הראיה שהביא ממ"ס בב"ב דפ"ה
אסו משום דגמר בלבו להקנותו קנה אחר
ר"א הכא בירא שמים עסקינן כגון רב ספרא דקייס
בנפשי' ודובר אומח בלבו ע"ש לא ביאר אס הראיה
הוא לדברי הר"ם מינץ ורש"ל דמחי' בלב הוי מחי' אפי'
ודאי ל"מ מידי שהרי מדסקמו אסו משום דגמר בלבו
כו' ש"מ דפשוט דדברים שבלב אינן כלום וכי תירצו
הכא בירא שמים עסקינן נרא' דאפי' באס ירא שמים
דברים שבלב אינן דברים וזאת ברב ספרא שקייס
בנפשי' ודובר אומח בלבו דעס דפשוט דקרא שלא
ידבר אחד צפה ואחד בלב רב ספרא מרוב חסידותו
הוס מקייס בדברים שבלב לבד דליקני וכו' ממ"ס
הרמ"ה דבאניס דעלמח דלא ניחא ליה לקבל מאי
דגמר בלבוה אע"ג דמודס דגמר בלבו לקנות אינו
כל"ס וכו' מדברי הרמב"ם בפ"ה מה' מעשר ה"א וזה
מוכרח שהרי בג"מ דמ"ח אומר רב דדברים אין צהס
משום מחוסרי אומה והזהר רב לרב כהנא שיחזור בו
דדברי ורש"י והנמק' בב"ק נר' דס"ל כרב וכו' הר"ם
ואפי"ד דפליג וסבר שיש בו משום מ"א ופסקו הפוס'
כן לא אמרו לא דברים שבלב ולא דברי' שבלב וא"כ
חימה על עמקוכי הר"ם מינץ ורש"ל על ירא שמי' כרב
ספרא עאינו מנוי בדורותינו פסקו סדין וגס דין וגס
כתבתי

הקרי סימנה לב מ"ב לג

לינמא חוץ העירה אלעמא דהכי לא נסעיה ואח"ל
שהסעיה במקומה עומדת איך לה פטור ע"י דמי
הקנס מחצית מדמי הקונטרס כנהוג ביניהם ונחמ'
עינים באלה מקרובי אמה אם היא פטורה מסעיה
ושמחה

חשובה

על טענה א' כל רואיהם יכירו: כי
הם דברים בטלים ולא ניתנו ליכח
כי אין זה אלא הכל ודעות רומ ועיין להרב ד"מ
ח"א חיו"ד סימן ל"ו . ועל טענה הב' שהקנס
פועל הסעיה גם זה מהבלי ימנע שאפי' כשכונן כל
המתמדת מהוויג יתן כך וכך לשכנגדו . לא נמצא
בפירוש מי שייסבור כי הממון פועל הסעיה וזלתי
הרב מהר"י נייאח שהביא חרן בתשו' והלק עליו
וקבלנו הוראותיו של מרן גס מהר"א ששון ומהריק"ם
בן דעסס והוכיחו כן מתשו' הרשב"א והריב"ש וכתב
מהר"א ששון שכל דעת מהריב"ל ז"ל כמו שהביא כ"ז
הב"ד ז"ל בנח"ס ס' ז"ג . והרב ז"ל חלק על
מהר"א ש"ס בנ"ס כי מהריב"ל סובר כדעת הרשב"א ז"ל
שאלרבה מפורש יוצא מדבריו שהקנס פועל הסעיה
יע"ש

ויש

להליץ בעד מהר"א דליק לה מדכח
מהריב"ל ש"ס בכתובות ואם ירצה ראובן
לישא אשה על אסחו יפרע לה כתובת . שהכונה
שהרש"א בידו ומש' דוקא מפני שכתב אם ירצה אב
כל שלא כתב כלשון הזה הסעיה במקומה עומדת .

מיהו

לפי מה שחילק מהר"א ש"ס וכן מהר"א ח"א
בסני' ס' ס"ו . שלא אמר הרשב"א דהקנס
לא יפטור הקנין אלא בפשרה וכן הריב"ש לא אמר
האין הקנס פועל הסעיה אלא בשידוכין מפני שידוע
האין הסעיה והקנס אלא הספר . או הזיווג ואין הקנס
נעשה אלא לזירות על קיום דבר . שקבלו עליהם אב
בנדון פרעין הכתובה כנדון מהריב"ל שאינו לקנס אלא
למשך מנשואי אשה אחרת שחוששת כן תאכלס נרחה
והדי' כל כי היא הפרעין פועל הסעיה שלא ישא
אחרת עליה וכתב מהר"א ש"ס שהוא חילוק אמיתי וראוי
לסמוך עליו להלכ' ולמעשה ולפ"ו לדעת הב"ד מדעת
מהריב"ל שהפרעין פועל הסעיה היינו דוקא בדי
האי גוונא אב בפשרה ובשידוכין איכא למימר דמוד'
מהריב"ל למהר"א ש"ס ומהר"א ח"א האין הקנס פועל
הקנין והסעיה

עוד

כתב הב"ד מהריב"ש חלוק עם הרב
מהר"א ש"ס יע"ש . לענ"ד ליכא למשמע
מדבריו מילי שגדון הרב במח אבי המסודת וכיין
שמת בקעס סבועתיה ונשאל על פסיקת האב אם
חייבים היורשים והפיב דכיון דנחמייבו אבי הכלה
והחתן בקנס הדעת נוטה שהקנס פועל הפסיקא דאין
סברא שחייב אבי הכלה יתיר מהחתן ואע"ג דאיכא
בבועה הדעת נוהן ללא יתחייב אבי הכלה בחרתי
בקנס ובפסיקא יע"ש

ואררבה

משמע מדבריו דאם לא הים
מעט זה חייב אבי הכלה בחרתי
ובפסיקא . ואם כן בבבועה הזיווג שאבי הכלה
והחתן שניהם שוים דאין סקנס פועל איתו . בבבועה
הזיווג היורשים לא נקבעו והגם שכתב שם מהריב"ש
שאבי

למכירה בשם חסד' הר"ס מינץ' י'ו . וחופשתי שם
ובכל הסבר ולא מצאתי ש"כ אב לרש"ל ראייתו ש"כ
בעינין מ"ח גבי מה ששנינו דמי שסעיה כ"ה שנים
אלא בבבועה כתובתה דמחלה כתב דמחילה אינה צריכה
קנין ונ"ל דמכאן דמחילה אפי' בלי דיבור מהני
בנ"מ אם מחל בלב טאסר להבוע והוי כגזל . ח"ג אם
הודה בב"ד שחל בלב ע"כ וקסא דהא ל"מ שהרי
שסעה כ"ה שנים ולא חביה כחובתה איכא אומדנא
דמזינא דמחלה ולא מזהם מחילה בלב הוא דהוי
מחילה לכל דאיכא אומדנא דברים שכלב סו' דברים
במ"ס הרא"ש בנדרים דכ"ז גבי מה ששנינו חלה הוא
אז כחלה בנו ונ"ל דדברים שכלב כי היא דמוכחי
גידעי לכל הו' דברים ומהאי טעמא אמרו שם בדף
מ"ן דנדרים ואע"ג דס"ל דברי' שכלב אינן דברי' לגבי
אונסין שאני וכתב הרא"ש ודברים שכלב הו' מוכחי ויין
דצריכ' ע"ס וכ"כ בתשו' משפטי שמואל סי' ס"ו ונ"ל
וכל מקום שאמרו בנ"ס דמסמחא מחיל אף שלא מחל
בפי' היינו טענה מעשה שגילה דעחו שחל . והוי
באלו פירש וכן מי שסעיה כ"ה שני' ולא הבועה כתוב'
דאמר' דמחלה ואע"פ שלא שמענו היינו דאין סהדי
שמחלה דאין אשה שוחקת כל כך מלחבוע כתובתה
בו' ע"ס . גס הרימ"ט בנ"מ סי' מ"ה הביא מנחם
דוכחי שאמרו דבשחיקה לחוד הוי מחילה ומכללם
הביא מחני' מי שסעיה כ"ה שנים דאמר' דמחלה
דמחלה דפשוט דמחילה בלב סו' דברים שכלב דאין
דברים וכל הנסו ה"ט לכל דאיכא סוכתה למה שכלבו
הויין דברים והביא ראיות לזה באוסן סדרי רש"ל
ז"ע ומ"ס לדחות ראיתי מדברי הריב"א ז"ל בב"מ
שכונחו לכל שלא ידענו שחל אפי' בלב איך ליהוי
מילי דכדי נינהו . דאם כן אין זה משוב דברים
שכלב אינן דברים דאף אי הו' דברים הרי לא ידענו
אי מחל אפי' בלב ואילו הריטב"א כהב ואם לא מחל
בפי' הא קי"ל דברים שכלב אינן דברים באוסן שכתב
מדברי הריטב"א ומתשו' משפטי שמואל ות' הרימ"ט
דמחילה בלב אינה כלום אף בהודה שחל בלב ודברי
רש"ל ז"ע ואין ספק דנקטי' הכי

ואין

שיהיה לעיקר טאלחינו כבר כתבתי
דנקטי' דמחילה בריבית שכבר לקה
דמהני ומה גס למה שכבר ביארחי דבנ"ד אין כאן
ריבית והאל ינילנו משגיאות ויראנו מחורתו נפלאות

סימן ה

נדרשנו

לאשר טאלונו מעיר לארסו יע"א
על דבר סבועה האלהים כנעניה
הנערה מ' טרה ח"ס בת המסס הגביר כה"ר יצחק
יאודה נ"ע בקשר השידוכין פנמחלכה להבחר כה"ר
גמים בר אסרן ה"י . והנה בעת' פ"י נבבביל
שאחותו של המסודר סנו' אשר היחה זה כמו ארבע'
שנים אשתו של אחי המסודת סנו' דנחאלמנה עשה
דנחלכה לאיש אחר והיא טוענת שאינה יכולה לסבול
עשר גדול כזה שובת אחיו חננאל לאיש אחר שהיא
היחה סבורה שציר קטנה ואנשים בה מעט בדיאי
כתבא מן המקס ללכת קרית חונת וסלכה והיחה
גאים להר וסנה געשה בן סיחה כזאת בעתיהם